

"Âfakî, haricî, umumî ahvâlâta teemmül ettiğın vakit, sathî, icmâlî düşün, tafsilâta geçme." cümlesi ile "Umuma el atmak, umumu terk etmek demektir." cümlesi çelişmiyor mu?

Bu iki düşünce birbirinden çok farklıdır. Şöyle ki:

"*Umuma el atan umumundan mahrum kalır.*" ifadesi, insanın bir anda birçok işi yapamayacağı anlamına geldiği gibi, insanın ancak bir iki saha da uzmanlaşıp derinleşebileceğine işaret etmektedir. Mesela, bir insan aynı anda hem kitap okuyup hem araba süremez ya da bir insan fizik, kimya, biyoloji, tıp, edebiyat gibi bütün ilimlerde aynı ömür içinde uzmanlaşamaz. Bu yüzden bir sahada branşlaşması gerekir.

Âyat-ı afakiye, insan dışında bulunan bütün kâinat ve kevniyattır. Güneş, ay, yıldızlar gezegenler, bağlar bahçeler, sular, toprak, hava,.. hepsi Allah'ın varlığına ve birliğine işaret eden afaki delillerdir. Kâinattaki bütün eşya, hikmet ve inayet lisani ile bize Allah'ı tarif eder, onun kudsi isim ve sıfatlarını bize tanıttırır. Kur'an'da tevhidin ispatı sadedinde zikredilen ekser âyetler bu nevidendir. Risale-i Nurların ekser risaleleri, hususen [Âyetü'l-Kübra Risalesi](#) bu kabilden delillerden bahseder.

Afaki tefekkürü kısa ve özet tutmak tavsiyesi, ekseri tefekkürün ayarını her daim aynı tazelikte ve keskinlikte tutamayan avam tabaka içindir. Çünkü afak külli ve geniş bir alan olduğu için, külliyetine ve genişliğine uygun külli ve geniş bir nazar ister. İnsanların ekserisinin nazarı cüzi ve basit olmasından afaka bakışı da cüzi ve basit olmalıdır. Yoksa külli bakabilene böyle bir kayıt yok. Mesela Üstad Hazretleri [Yedinci Şua](#)'da alabildiğine afaki tefekkürü geniş ve külliyetli tutmuştur.